27.01.23р. 01гр. укр. літ.

Доброго дня! Тема уроку. Література письменників-емігрантів. «Празька школа» української поезії та її представники. Є.Маланюк. Художнє осмислення трагічної історії України, оптимістичний висновок про її майбутнє в поезії «Уривок з поеми»

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою: moshev2020@icloud.com

Теоретичний блок

- **Відеоурок. Еміграційна література «Празька поетична школа» та її представники**.

Перейти за посиланням. https://www.youtube.com/watch?v=2adSLIN_B1s

- **Є. Маланюк.** Перейти за посиланням. https://www.youtube.com/watch?v=CdiLiDrvKdY

1. *Робота над поезією «Уривок з поеми»*

«Уривок з поеми» слугує яскравим прикладом «козацької лірики». Перед читачем з'являються імена Б. Хмельницького, І. Мазепи, М. Залізняка, І. Гонти, а також образи січовика, отамана, Січі.

Використавши козацьку тематику, Є. Маланюк провів паралелі із XX ст., апелюючи до народної пам'яті, що закарбувала на своїх сторінках славні

звитяги та перемоги українських козаків. Поет намагався пробудити в читача психологію переможця, згадуючи колишню доблесть прадідів.

1.1. Прочитання поезії «Уривок з поеми»

- *аудіовірш Євген Маланюк. Перейти за посиланням https://www.youtube.com/watch?v=aolgncqUHbE*

1.2. Словникова робота

Рокотати — 1. Утворювати розкотисті монотонні звуки, рокіт. 2. Лунати, звучати (про рокітливі звуки).

Криця — 1. Те саме, що сталь. 2. Шматок неочищеного від різних домішок заліза пористої будови, який утворюється під час виплавляння сталі з руди або чавуну. 3. Те саме, що кресало.

Прерія — рівнинна місцевість у Північній Америці з трав'янистою рослинністю степового типу. Степовий ландшафт, що нагадує піку місцевість.

Синюха — річка в Україні, в межах Новоархангельського і Вільшанського районів Кіровоградської області та Первомайського району Миколаївської області. Ліва притока Південного Бугу (басейн Чорного морд).

Паралітик — людина, хвора на параліч.

Гураґан — буря, буревій, (з вихорем) шуря-буря, смерч, тайфун. Західний Буг — річка в Україні, Білорусі та Польщі (де називається просто Буг), ліва притока Нарева (басейн Вісли).

1.3. Ідейно-художній аналіз

- Яким постає образ ліричного героя із перших рядків поезії?

(Це справжній українець, який знає історію свого народу, якому бо лить сучасне, тому і в своїх переконаннях він «закохавсь в гучних віках» і «...волю прилюбив державну»)

- Про які історичні події Є. Маланюк згадує, називаючи імена та прізвища постатей, пов'язаних з ними?

(Згадуючи Богдана Хмельницького, Мазепу, Гонту, Залізняка, автор намагається осмислити героїчні і трагічні сторінки історії народу. Мотив боротьби за державність України присутній майже в кожній строфі)

- Прокоментуйте бачення причин поразки державності України через художнє слово автора поезії.

(Є. Маланюк вдається до екскурсу в минуле і згадує різні історичні часи, які

позначилися важливими випробуваннями для українського народу. Звинувачуючи «міцних поплічників Богдана», «тих отаманів курінних», автор подає образ скривавленого обличчя (муки), що асоціюється зі станом тодішньої України)

- Ким захоплюється автор вірша?

(Є. Маланюк симпатизує тим, кому не байдужа доля України, «чия залізна голова /І з-під катівської сокири / Жбурляла в чернь такі слова, / Що їй мороз ішов за шкіру», «й чия упевнена рука / Зміцняла сивого Мазепу/». Простежується ідея самопожертви, відданості Бать ківщині. Незважаючи на те, що «... в батуринськім огні / Дер жава рухнула.../», до боротьби стали «Залізняка майбутні діти». Автор на стороні сильних духом, бо ж «Вони лишилися, як криця!/ І жадний примус, жадне зло / їх не примусило скоритися!»)

- З якою метою поет згадує рядки «Заповіту» Т. Шевченка?

(Учні вказують на постать Кобзаря як генія, пророка українського народу, носія ідеалів добра і справедливості. Цитують фрагменти «Заповіту», висловлюють думки щодо однозвучного із Т. Шевченком заклику в Є. Маланюка «Вставайте! Кайдани порвіте!»)

- Яким є ставлення ліричного героя до Батьківщини?

(Попри все ліричний герой любить рідну землю, «Бо ж там тече козацький Буг ...», «...там весен вербний пух / І дух землі — з дитинства нюхав»)

- Яка ідея поезії?

(Автор засуджує загарбницьку, нищівну політику ворогів, які посягають на державність країни «як не калічила Москва, / Не спокушав її розгон той...». Автор спонукає критично оцінити минуле і сучасне, тому ворогів він попереджає, що «Не паралітик і не лірник / Народ мій» і «в гураган подій/ жбурне тобою ще невірний». Він передбачає, що випробування для народу будуть: «Ще засилатимеш, на жаль, / До Києва послів московських», але знищити український народ як націю, Україну як державу ворогові не вдасться, бо «... по паркету наших заль / Ступати лаптю буде сковзько»)

- У чому актуальність, твору? Прокоментуйте символічність назви.

(Поезія Є.Маланюка на часі, адже Україна знову переживає посягання на державність, суверенітет. В країні йде війна, і, цитуючи Маланюка, кожен українець (як і ліричний герой вірша) усвідомлює, що «не паралітик і не лірник мій народ» і «в ураган подій» здатний захистити свою землю від «послів московських». Символічність назви учні трактують по-своєму, та все ж «Уривок з поеми» — це уривок з історії України життя її народу. І нехай цей уривок «героїчний і трагічний водночас, він тісно переплітається із сьогоденням. І знайдуться поети, які для майбутніх поколінь напишуть наступний «Уривок з

поеми», у якому згадуватимуться імена воїнів АТО, Небесної Сотні і всіх тих, хто причетний сьогодні до долі України).

“УРИВОК З ПОЕМИ” МАЛАНЮК . АНАЛІЗ

Автор: Євген Маланюк.

Дата написання: 5 червня 1924 року.

Жанр: громадянська лірика.

Епіграф: Je suis un fils de cette race… E. Verhaeren (Переклад: Я син цієї породи … Е. Верхаерен).

Тема: Відчуття ліричного героя себе частинкою свого нескореного славетного народу.

Ідея: Український народ ще отримає незалежність від російського, бо ж українці, маючи таке славетне минуле, матимуть не менш величне майбутнє.

Основна думка: Поки кожен пам’ятатиме про славетне минуле, то не згине надія на краще майбутнє.

Римування: перехресне.

художні засоби:

Епітети: кремезного чумака, блідий праправнук, в гучних віках, державну волю, дні буденні, запорозька кров, міцних поплічників, отаманів курінних, п’яний сміх, скривавлене обличчя, залізна голова, катівської сокири, дикий вихор, упевнена рука, в батуринському огні, свячений ніж, майбутні діти, жадний примус, жадне зло, херсонські прерії, херсонський вітер, козацький Буг, вербний пух, послів московських.

Метафори: я закохавсь в гучних віках; я волю полюбив державну; рокоче запорозька кров; (отамани) уміли кинуть п’яний сміх в скривавлене обличчя – муці; (залізна голова) жбурляла в чернь слова; я там весен вербний пух і дух землі з дитинства нюхав; і з серця кров’ю крикнув Гонта.

Порівняння: (голова) жбурляла в чернь такі слова, що їй мороз ішов за шкіру; вони лишилися, як криця!; херсонські прерії — мов Січ, а кобзарем — херсонський вітер;

Звертання: Даремно, вороже, радій; народ мій — в гураган подій жбурне тобою ще, невірний!

Алюзія: І рідним був одразу клич: — Вставайте! Кайдани порвіте! (Т. Шевченко “Заповіт”).

Домашнє завдання

1. Скласти хронологічну таблицю (життя та творчість Є. Маланюка).

2. Виразне читання та аналіз поезії «Уривок з поеми».